

Vergaderjaar 2019–2020

28 676

NAVO

Nr. 344

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2020

Hierbij ontvangt u het verslag van de bijeenkomst van de NAVO-ministers van Defensie op 17 en 18 juni 2020 jongstleden. De videoteleconferentie stond in het teken van de afschrikking door en verdediging van de NAVO en van de wereldwijde uitbraak van COVID-19 en de implicaties daarvan voor het bondgenootschap. Voorafgaand aan de ministeriële bijeenkomst vergaderde de *Nuclear Planning Group*, waarbij de ministers spraken over het nucleaire beleid van de NAVO.

Afschrikking en verdediging

De ministers stonden stil bij de maatregelen die de NAVO sinds 2014 heeft genomen om de *Deterrence and Defence Posture* van de NAVO te versterken. In dat kader stemden de ministers in met het politiek-militair advies over het *final concept for the deterrence and defence of the Euro-Atlantic area* (DDA). Dit militair-strategisch concept vormt geen aanpassing van bestaand beleid of nieuw beleid, maar brengt onderliggende beleidsinitiatieven samen. De volgende stap is de implementatie van het concept, waarbij rekening wordt gehouden met de in het politiek-militair advies opgenomen richtlijnen.

Een ander belangrijk onderwerp van gesprek waren de veiligheidsimplicaties van het volledige Russische raketarsenaal. De ministers spraken over een gebalanceerd pakket van politieke en militaire maatregelen om de bondgenootschappelijke veiligheid blijvend te kunnen garanderen in het licht van de Russische raketdreiging. Maatregelen zijn bijvoorbeeld het versterken van lucht- en raketverdediging, het verder versterken van conventionele capaciteiten en het aanpassen van oefeningen. In deze discussie benadrukte Nederland het belang van de combinatie van druk met dialoog en een actieve inzet op wapenbeheersing en het mogelijk maken van de-escalatie. Expliciet riep Nederland op tot het behoud van het New START verdrag, ook om een ambitieuzere deal mogelijk te maken.

De berichtgeving over terugtrekking van Amerikaanse troepen uit Duitsland kwam kort aan bod omdat deze, weliswaar bilaterale, kwestie alle bondgenoten raakt. Zowel de Amerikaanse als Duitse Minister benadrukten dat er hierover met bondgenoten zal worden gesproken. De secretaris-generaal riep in herinnering dat er de afgelopen jaren sprake was van een grotere Amerikaanse betrokkenheid bij de Europese veiligheid.

Tijdens de sessie vroeg de Franse Minister van Defensie aandacht voor een incident tussen een Frans en Turks schip in de Middellandse Zee. De secretaris-generaal heeft aangegeven dat het incident wordt onderzocht door de militaire autoriteiten van de NAVO. Nederland heeft benadrukt dat het van belang is dat we als bondgenootschap eenheid uitstralen, maar ook dat we als bondgenoten een open discussie kunnen hebben over onenigheden.

Missies en operaties

Afghanistan

De bondgenoten onderstreepten hun commitment aan duurzame vrede in Afghanistan. Daarbij benadrukten vele bondgenoten, waaronder Nederland, het belang om eventuele verdere aanpassingen van het troepenaantal te coördineren, waarbij lokale omstandigheden leidend moeten zijn. Zij herhaalden daarbij het uitgangspunt: «*in together, adjust together en out together*».

Irak

De ministers spraken over de mogelijkheid om de rol van de NAVO in Irak te vergroten. Daarbij wordt in eerste plaats bekeken of de bestaande NAVO-missie Irak (NMI) kan worden uitgebreid, onder voorbehoud dat NMI geen gevechtmissie wordt. Het is de verwachting dat de militaire autoriteiten van de NAVO in september opties zullen presenteren teneinde een uitbreiding van NMI vorm te geven, complementair aan of in plaats van delen van de inzet van de anti-ISIS coalitie en in nauwe afstemming met de Iraakse autoriteiten.

Daarnaast hebben zowel Afghanistan als Irak de NAVO gevraagd te helpen bij het bestrijden van COVID-19 (bijvoorbeeld met het leveren van mondkapen, handgel, handschoenen etc.). De secretaris-generaal van de NAVO benadrukte dat beide landen ondersteuning zullen ontvangen.

COVID-19

In aanwezigheid van de EU Hoge Vertegenwoordiger en de ministers van Defensie van Australië, Finland en Zweden spraken de ministers over de COVID-19-uitbraak. De ministers benadrukten het belang van internationale coördinatie en samenwerking om een dergelijke crisis aan te kunnen pakken.

De ministers namen enkele concrete beslissingen in het kader van de bestrijding van de huidige crisis en met het oog op de toekomst. Zij stemden in met een update van de bestaande richtlijnen inzake civiele weerbaarheid (*resilience*), in het licht van COVID-19. Daarnaast gaven zij hun goedkeuring aan een Operatieplan dat door de militaire autoriteiten van NAVO wordt ontwikkeld voor het geval er een tweede golf komt van de pandemie. Ook komt er een *Revolving Fund* dat het *NATO Support and Procurement Agency* (NSPA) in staat moet stellen tot een snelle aanschaf en distributie van medische artikelen en apparatuur in opdracht van

bondgenoten en partners. Nederland draagt hier 1 miljoen euro aan bij. Tot slot wordt er werk gemaakt van het aanleggen van medische voorraden voor de bestrijding van een uitbraak en hiervoor is een *Trustfund* opgezet.

In het kader van COVID-19 benadrukten een aantal bondgenoten dat desinformatie een belangrijk aandachtspunt voor de NAVO moet zijn, en dat bij het tegengaan van desinformatie de EU een belangrijke partner is.

Oekraïne Enhanced Opportunities Partner

Op vrijdag 12 juni is door de NAVO aan Oekraïne de status van *Enhanced Opportunities Partner* verleend. Dit betekent dat samenwerking met Oekraïne wordt uitgebreid, bijvoorbeeld door middel van programma's om interoperabiliteit te vergroten, informatie uitwisseling uit te breiden en door gezamenlijke oefeningen. Het is geen voorportaal voor toetreding tot het bondgenootschap, evenmin is er een link met *Deterrence and Defence* maatregelen richting Rusland. NAVO en Nederland blijven het belang onderstrepen van het hervormingsproces in Oekraïne, in het bijzonder in de veiligheids- en defensiesector, zoals democratisch toezicht, transparantie en corruptiebestrijding. Andere landen met deze status zijn Australië, Finland, Zweden, Georgië en Jordanië.

Nieuw kader voor beheer NAVO trustfunds

Mede door inspanningen daartoe van Nederland, heeft de NAVO-Raad op ambassadeursniveau op 7 mei 2020 nieuwe richtlijnen voor trustfunds (en extra budgettaire activiteiten) aangenomen. Hiermee worden toezicht, beheer en verantwoording van trustfunds verbeterd.

De Minister van Defensie,
A.Th.B. Bijleveld-Schouten